

Länstyrelsen
Norrbotten

Yttrande

1 (3)

Datum
2024-02-02

Diarienummer
14875-2023

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: s.sof@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkandet "Förbättrade möjligheter för barn att utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen" (SOU 2023:40)

Er beteckning: S2023/02794 SOU 2023:40

Inledning

Länstyrelsen i Norrbottens län lämnar följande synpunkter på utredningen. De bedömningar och förslag som inte nämns specifikt i yttrandet har Länstyrelsen inte tagit ställning till.

Ratificering av det fakultativa och tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen

Länstyrelsen tillstyrker förslaget att Sverige bör ratificera det fakultativa och tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen om ett klagomålsförfarande (7.3), samt att Barnombudsmannen bör få i uppdrag att följa utvecklingen av tillämpningen av tilläggsprotokollet och att kunna föreslå åtgärder för en bättre implementering av tilläggsprotokollet i Sverige (7.4).

Åtgärder som säkerställer barns möjligheter att klaga och utkräva sina rättigheter enligt barnkonventionen

Länstyrelsen ser generellt positivt på åtgärder för att stärka barns faktiska möjligheter att klaga på rättighetskränkningar och ta tillvara sina rättigheter, särskilt när det gäller barn i utsatta situationer och som saknar stöd från vårdnadshavare eller andra vuxna för att tillvarata deras intressen.

Arbetet med att göra offentliga verksamheter kända, tillgängliga och anpassade för barn behöver förstärkas

Länstyrelsen tillstyrker förslagen att statliga myndigheter som är centrala för att säkerställa barnets rättigheter får ett fördjupat uppdrag att vidta åtgärder för att göra den egna myndighetens

2024-02-02

14875-2023

verksamhet känd samt tillgänglig och anpassad för barn. Vi tillstyrker också att Barnombudsmannen får i uppdrag att bistå berörda myndigheter i arbetet.

Länsstyrelsen ser positivt på att tilldelas ett uppdrag att bistå kommuner och regioner i deras arbete med att göra verksamheter kända, tillgängliga och anpassade för barn. Vi instämmer i att föreslaget uppdrag kan genomföras inom ramen för länsstyrelsernas redan pågående barnrättsarbete och samordnas av Länsstyrelsen i Dalarnas län. I Norrbottens län finns en väl fungerande regional samverkan för barnets rättigheter inom vilken insatser för att bistå kommuner och regioner i detta arbete skulle kunna genomföras. Vi anser att det är positivt och nödvändigt att ett sådant uppdrag lämnas tillsammans med uppdrag till andra myndigheter och med stöd från Barnombudsmannen.

Däremot befarar vi trots detta att uppdraget enligt föreslagen utformning och finansiering skulle ha begränsad effekt gällande målsättningen att skapa ökad likvärdighet över landet.

Förslaget handlar om att bistå kommuner och regioner i deras eget arbete på området. Samtidigt saknas i förslaget tydliga incitament för kommuner och regioner att stärka och utveckla ett sådant arbete. Tillsammans med begränsad finansiering för uppdraget innebär detta en risk att länsstyrelserna framför allt skulle kunna bidra till att stärka redan pågående arbete, men ha begränsad möjlighet att stimulera att utvecklingsarbete kommer till stånd där det behövs allra mest. Detta kan bli särskilt påtagligt i län med små kommuner som har begränsade resurser och mottagarkapacitet. Särskilda barnrättsfunktioner förekommer i Norrbotten endast i begränsad omfattning. Det är därför svårt att se hur uppdragen som föreslås enligt avsnitt 11.4.4 ska kunna bidra effektivt till att överkomma olikheter vad gäller tillgänglighet och anpassning för barn i verksamheter som bedrivs i landets kommuner och regioner.

Utredningen föreslår att en väg inom uppdraget kan vara att som komplement till ett uppdrag till Barnombudsmannen om information på nationell nivå (enligt avsnitt 11.5) utforma regionala, digitala informationsytor. Länsstyrelsen håller med om att detta kan vara ett sätt att öka kunskapen om hur barn kan gå till väga för att tillvarata sina rättigheter. Vi vill dock betona att en sådan insats kräver ett ganska omfattande arbete för att kartlägga och samla in lokal och regional information, bygga upp informationsytan, genomföra kommunikationsinsatser för att göra denna känd för

målgruppen samt förutsättningar för långsiktig förvaltning och uppdatering.

Vi vill i detta sammanhang också uppmärksamma att Statskontorets uppföljning av kunskapslyftet för barnets rättigheter bland annat konstaterade att länsstyrelserna har fått för korta uppdrag och för lite resurser.

Uppdrag till Barnombudsmannen enligt 11.5.4 och 11.6.3

Länsstyrelsen tillstyrker att Barnombudsmannen tilldelas uppdrag att tillhandahålla information om barns klagomöjligheter samt att utveckla och sprida ett metodstöd för kommuner och regioners arbete med lokala funktioner som kan informera, svara på frågor och vägleda barn och vuxna om barns rättigheter. Länsstyrelsen kan fylla en funktion i spridningen av dessa på lokal och regional nivå, men vill även här uppmärksamma att möjligheten att dra nytta av ett sådant metodstöd kommer att variera beroende på kommuners och regioners olika förutsättningar.

Staten ska bidra till etableringen av barnrättsbyråer inom civilsamhällesorganisationer som erbjuder verksamhet med oberoende barnombud

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget och vill särskilt understryka vikten av att tillgången till barnombud säkras i hela landet. Vi delar bedömningen att en sådan verksamhet behövs och att etableringen bör ske stegvis. Länsstyrelsen ser positivt på att bidra med regional och lokal kännedom i dialog med Socialstyrelsen kring samordning och utvärdering av försöksverksamheten. För att på sikt säkerställa tillgång till barnombud i hela landet kan statsbidraget behöva utformas på ett sätt som underlättar etableringen i exempelvis län med stor andel glesbygd och långa avstånd, eller där det finns få aktörer inom civila samhället som kan axla en sådan roll. Vi ser att såväl barnrättsorganisationer som antidiskrimineringsbyråerna har erfarenheter som kan tillvaratas ytterligare i utformning av försöksverksamheten.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med handläggare Kristine Lejonklou som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Lina Segerlund, enhetschef social hållbarhet medverkat.